

Nye reformer bør finansiere forsvarsløft, hvis NATO øger medlemskontingent



KOMMENTAR

Mads Lundby Hansen

Et stort flertal blandt Folketingets partier er blevet enige om det nationale kompromis, der løfter forsvarsudgifterne med 20 milliarder kroner frem mod 2033. Dermed lever man op til NATOs mål om, at medlemslandene skal bruge to procent af BNP på Forsvaret.

SVM-regeringen ønsker at fremrykke indfasningen, så de årlige udgifter allerede i 2030 er øget til 20 milliarder kroner. Det kan sagtens lade sig gøre inden for det finanspolitiske råderum, som det senest er opgjort af Finansministeriet. Det finanspolitiske råderum er frie midler, der kan bruges frit på lavere skat eller højere offentlige udgifter.

Det har den senere tid været nævnt, at NATO overvejer at hæve målsætningen til for eksempel 2,5 procent af BNP. Og Mette Frederiksen har endda nævnt, at hun vil være villig til at hæve forsvarsudgifterne til tre procent af BNP, hvis det skulle blive et krav. Hæves målet til 2,5 procent af BNP, betyder det merudgifter for ekstra 14 milliarder kroner. Dermed vil de samlede merudgifter til Forsvaret udgøre 34 milliarder kroner årligt, når det nationale kompromis indregnes. Det vil være omtrent en fordobling af forsvarsudgifterne fra 1,3 procent i dag til 2,5 procent af BNP.

Det vurderes ikke at være hverken hensigtsmæssigt eller realistisk at nå et eventuelt mål om 2,5 procent af BNP allerede i 2030. Det baseres blandt andet på, at Forsvarskommandoen i forbindelse med det nationale kompromis anbefalede, at to procent-målet først skulle indføres frem til 2033. En forceret udgiftsforøgelse kan indebære dårlige beslutninger, fejlindkøb, budgetskandaler mv. Målet om 2,5 procent af



Statsminister Mette Frederiksen (S) rejser til nordisk topmøde fra København til Helsinki i Finland onsdag den 3. maj 2023. Topmødet i Helsinki vil blandt andet handle om sikkerhed og støtte til Ukraine. Foto: Mads Claus Rasmussen

BNP kan først realistisk nås i 2035 eller 2040.

Umiddelbart er der et råderum på 14 milliarder kroner fra 2030 til 2035 baseret på Finansministeriets seneste langsigtede fremskrivning, hvis det lægges til grund, at man fortsat vil ramme et underskud på 0,5 procent af BNP i 2035, som det er tilfældet i 2030. Det er umiddelbart ikke nok til at dække det demografiske træk, som udgør 17 milliarder kroner. Der er således ikke noget frit råderum fra 2030 til 2035, så længe Folketinget vil afsætte penge til det demografiske træk (dvs. når der bliver flere ældre, så følger udgifterne automatisk med op).

Går man længere frem til 2040, er der et frit råderum (dvs. råderum fratrukket demografisk træk) på knap 12 milliarder kroner ift. 2030. Dvs. heller ikke nok til at finansiere de 14 milliarder kroner ekstra i forsvarsudgifter.

Jeg vil anbefale, at man reserverer råderummet til at sænke OECDs højeste skattetryk. Og så finansierer et evt. yderligere løft af Forsvaret til 2,5 procent af BNP gennem reformer af indkomstoverførsler og administrationsudgifter, som både kan skabe finansiering og frigive hænder til arbejdsmarkedet. Nedenfor giver jeg nogle eksempler på sådanne reformer.

Afskaffelse af både Arne-pension og

efterløn, samtidig med at der gennemføres en SU-reform, giver en effekt på cirka 14 milliarder kroner i 2040. Effekten på arbejdsudbuddet er på cirka 30.000 personer i 2040.

Mindreregulering af alle indkomstoverførsler med 0,75 procent (samme reduktion som i Thornings skattereform fra 2012) frem til 2040 vil give en budgetforbedring på 24 milliarder kroner. Ønsker man kun at nå 14 milliarder kroner, kan man altså nøjes med at mindreregulere indkomstoverførslerne med 0,43 procent frem til 2040. Det vil fortsat sikre fremgang i levestandarden for overførselsmodtagere, samtidig med at arbejdsudbuddet vil stige med cirka 15.000 personer.

Udgifterne til statslig administration er steget kraftigt siden 2011. Reduceres de statslige administrationsudgifter til 2011-niveau, giver det en besparelse på cirka ti milliarder kroner. Kombineres det med ti procent lavere dagpenge (som giver en besparelse på fire milliarder kroner), giver det en samlet besparelse på 14 milliarder kroner. De ti procent lavere dagpenge øger beskæftigelsen med 13.000 personer.

Mads Lundby Hansen er cheføkonom og vicedirektør i CEPOS

Klimaneutrale biobrændstoffer kan hjælpe os med at nå klimamålene

KOMMENTAR

Frans W. Langkilde m. fl.

Berlingske bragte 26. april en kritisk kommentar om biobrændsler af Torsten Hasforth fra tænketanken CONCITO, som vi gerne vil adressere. Vort indlæg bygger på en større artikel fra denne afsenderkreds, som blandt andet dækker teorien om ændret arealanvendelse (LUC) og kulstofnytte for klimapåvirkningen fra landbrug og skovbrug.

LUC-teorien er kritisk overfor dyrkning af energifgrøder til biogas eller biodiesel sammenlignet med afgrøder til fødevarer. Imidlertid er biobrændsler mere end energifgrøder, nemlig anvendelse af

restprodukter til biogas eller afbrænding i et varmeværk, og det gør en stor forskel. Hasforth flytter med sit indlæg fokus fra det væsentlige, klimaneutrale biobrændstoffer. Og sagen om energifgrøder er ikke så enkel, som Hasforth gør den til.

Lad os slå fast, at der er forskel på klimaeffekten af biogas og fossil naturgas. Kulstof (C) indgår i en cyklus: Ved fotosyntesen optages atmosfærens CO₂ i planter og omdannes til C i plantestoffer. Når planten anvendes (til fødevarer, brændsel eller biogas) eller rådner, frigøres plantens C igen som CO₂ til atmosfæren. Alt det CO₂, som planterne binder, vender tilbage til atmo-

sfæren, hvad enten planterne anvendes, eller rådner.

Men hvis plantedele anvendes på vejen, har vi høstet C fra atmosfærens CO₂. Biogas fremstillet fra landbrugets restprodukter stammer altså fra atmosfærens CO₂, som er bundet af planter det seneste år, og næste år vil planter igen binde den udledte CO₂ i en ny cyklus. Afbrænding af fossile brændstoffer, herunder naturgas, frigør derimod C, som blev bundet for millioner af år siden, og det er hovedårsagen til klimaforandringerne.

Biogas udgør en stor og voksende andel af det danske gasforbrug og kan fremstilles fra restprodukter. Landbrugsanlæg baseret på husdyrgødning er den primære kilde til produktion af biogas, og restproduktet fra biogasproduktionen kan igen anvendes som gødning på marker. Denne biogas belaster ikke klimaet og erstatter fossil naturgas.

Halm er et andet restprodukt, der kan anvendes til biobrændsel. Der produceres årligt 5,7 millioner ton halm i Danmark (2021). 1,6 millioner ton anvendes til strøelse og foder, 1,4 millioner ton til fyring, mens 2,6 millioner ton ikke bliver bjerget. De 4 millioner ton halm, der bruges til fyring, eller ikke bliver bjerget, har samme år bundet cirka 5,8 millioner ton CO₂, som igen

frisættes, hvis halmen afbrændes i et varmeværk. Halmen er således klimaneutral og erstatter fossilt brændstof ligesom skovens brænde og flis. Det er altså hverken »dyrt eller svært«, som Hasforth skriver, at sikre store mængder af klimaneutrale biobrændstoffer, som ellers går tabt. Også andre af landbrugets restprodukter kan anvendes til biogas, for eksempel fra sukkerroer.

Hasforth taler meget om afgifter. Vi er enige i en generel CO₂-afgift, men en CO₂-afgift på landbruget, som ikke indregner landbrugets store positive klimabidrag, vil mindske CO₂-udledningen i Danmark, men via LUC øge den globale udledning, og dermed skade klimaet globalt og i Danmark. Er det, man vil?

I stedet for »biobrændsler med tvivlsom klimaeffekt« kan klimaneutrale biobrændstoffer som halm, brænde og biogas på restprodukter yde et væsentligt bidrag til klimamålene.

Frans W. Langkilde er ph.d. og landmand, Søren Brøgger Christensen er professor emeritus ved Institut for Lægemedeldesign og Farmakologi på Københavns Universitet, Gustav von Rosen er skovejer og Sten Scheiby er bestyrelsesformand og landmand